

43. številki ilirskega lista iz leta 1836. — V tem sonetu pravi pesnik, da je prepovedal ustom o nji govoriti, pogledom se za njo ozirati, rokam pisati njeno ime ter nogam hoditi za njo — in slušali so. Takó se je pesnik dolgo ustavljal ljubezni, toda zastonj, zakaj

Ne bógajo ga misli, želje vróče,
Drevésam, hišam, rékam, hribam póti
Do njé ni njim zastáviti mogóče.

Torej do nje ga vedno vleče slja, pa ne kamorkoli! Primeriti je gledé te misli tudi pesem „Ukazi“. — —

Ne strinjam se sicer popolnoma s sodbo, ki sem jo nekje čital, češ da Prešérna more prav umeti samó gorenjski Slovenec, zakaj, za Boga, kam pa hočemo, ako naj Levstika in Stritarja dobro morejo umeti samó Laščanje in Ribničanje, Gregorčiča morda samó Goričanje, a Prešérna le Gorenjci; — vsak izobražen Slovenec do dobra prouči vse, saj jih ni takó ogromno število odličnih literatov. — In vender je res, da Prešérna časih najodličnejši poznavalci slovenščine niso prav tolmačili. Kaj nam je torej potrebneje kot dobro urejena izdaja celega Prešérna, opremljena s korenitim vsestranskim komentarom, da ne bode naš prvi pesnik samó za Gorenjce — ka-li? — —

L. P.

L I S T E K.

Knjige »Družbe sv. Mohorja«. 1. Jeruzalemski roman. Opisovanje svete dežele in svetih krajev. Spisal *dr. Frančišek Lampe*. Drugi zvezek tega znamenitega dela opisuje potovanje od Betlehema do Nazareta, potem do Damaska in poroča končno o prebivalcih Svete dežele. Pozorno smo prečitali knjigo in se uverili, da pripoveduje g. pisatelj takó, kakor je treba pripovedovati preprostemu ljudstvu. S tem pa, menimo, izrekli smo najlepšo pohvalo knjigi, katere prvi zvezek si je pridobil dókaj prijateljev in bralcev. — 2. Življenje ja srečen pot. Nauki, vzgledi in molitve za mladeniče. Spisal *Anton Martin Slomšek*. To je sedaj že šesti natisek tega priljubljenega molitvenika; priredil ga je g. *Miha Lendovšek*. Semtertja so se v razporedbi ukrenile umestne izpremembe, nekoliko stvari pa se je dodalo. Ime Slomškovo sámo je pač knjižici najboljše priporočilo. — 3. Kitajci in Japonci. Spisal *Josip Starè*. Popolnoma odobrujemo namero „Družbe sv. Mohorja“, da hoče svojim družabuikom odslej podajati zanimljive knjižice o tujih národih in njih deželah, sosebno če se bode to godilo v takšni obliki, v kakeršni je izšla Starétova knjiga. Kakó piše prof. Starè za preprosti národ, to vemo vsi iz njega „Obče zgodovine“, torej nam ni treba še posebe pondarjati vrlin tega najnovejšega dela, v čegar 24 poglavjih dobode takisto izobraženi čitatelj marsikaj menj znanih črtic. Vidi se pač iz vsake strani, da je g. pisatelj spretno uporabljal najboljše vire in napósled na podlagi zanimljivega gradiva podal lep opis Kitajcev in Jancev. Knjiga ima dva zemljevida in blizu 50 ličnih slik. — 4. Naše škodljive rastline v podobi in besedi. Opisal *M. Cilenšek*. O drugem snopiči tega dela priobčimo kakor o prvem snopiči še posebno oceno. —

3. Na krivih potih. Povest. Preprostemu ljudstvu v pouk in zabavo spisal *Žaljski*. „Slovenskih večernic“ 47. zvezek. Povest je osnovana na dobri podlagi in se v prvem delu razvija kaj spretno, pozneje pa, zlasti odkar ubegne Ivan iz ječe — možko bi bilo pač bolj, da bi ne bil! — zdi se nam nekoliko preromantiška za sedanjo dōbo. Zlog je semtertja gostobeseden, sicer pa je pripovedovanje zanimljivo in živahno; sploh razpolaga pisatelj z dobro pripovedno tehniko. Zató se utegne knjiga močno prikupiti sosebno takim čitateljem, katerim ni mnogo do moderne realistiške meri. — 6. Koledar za navadno leto 1894, prinaša poleg kalendarja in običnega imenika družabnih članov članek *dr. Andreja Karlina* o kapelici sv. Cirila in Metoda v baziliki Sv. Klementa v Rimu (s podobo), črtico o „Ujetniku Napoleonovem“ (papeži Piji VII. s podobo), članek o Slovencih v Ameriki (z zemljevidom Združenih držav), spisal *E. S. Šušteršič*, povest „Blagor žalostnim“, spisal *dr. J. Vošnjak*, življenjepis Mateja Cigaleta (s podobo), sestavil *Ivan Navratil*, povest „Terno“, spisal *Slavoljub Dobravec*, povestico iz ptičjega življenja, „Slavec“, spisal *J. Fr. Rádlinski*, pravljico „Trije modri nauki“, poslal *Mihael Lazar*, življenjepis Frančiška Cegnarja (s podobo), spisal *dr. K. Glaser*, člančič „Valentin Črne, slaven slovenski kmetovalec preteklega stoletja“ (s podobo), spisal *Fridolin Kavčič*, sliko iz národa „Tratarjev dolg“, spisal *Ivan Štrukelj*, rusko národno bajko „Bogati Marko“, poslovenil *Ivan Steklasa*, *dr. Križaničev* „Razgled po katoliških misijonih“ (s 3 podobami), poročilo o prvem slovenskem katoliškem shodu (z dvema podobama), spisal *dr. Fr. Lampe*, „Črtico iz življenja rjavega hrosta“ (s podobo), v obliki živalske povesti, spisal *Fr. Štupar*, „Gospodarske drobtinice za pahišno gospodarstvo“, sestavil in spisal *Fr. Podborški*, „Črtice o zadnji ljudski štetvi“; spisal *Ivan Scheinigg*, „Slovenske posojilnice l. 1893.“, spisal *Ivan Lapajne*, „Razgled po svetu“, sestavil *Lipe Haderlap*, in narodne uganke, nabral *Lipe Vrhovski*. Za pesmi so poskrbeli *Jož. Benkovič*, *Jos. Podkorenčan*, *Janko Leban* in *A. Medved*. Vsebina „Koledarju“ je torej jako bogata, in kakor radi priznavamo, dobro izbrana. — Iz družbinega oglasnika je razvidno, da je bilo letos 57.398 družabnikov; priraslo jih je od lani 744, odpadlo 1049. Dohodkov je bilo od dné 1. vélikega srpana 1892. leta do dné 1. vélikega srpana 1893. leta 63834 16 gld., troškov 63806 35 gld., torej je ostalo gotovine 27 82 gld. Po pristopu novih dosmrtnih udov je letos družbeni matici priraslo 1557 40 gld. v gotovini. Vsa matičina glavnica znaša torej dné 1. vélikega srpana 1893. leta gotovine 23959 40 gld. in v obligacijah 200 gld. ter je na obresti zavarovana v družbinih hišah in tiskarni. — Za prihodnje leto izdá družba zopet šest knjig, in sicer *dr. Lampetove* „Velike zgodbe sv. pisma“, *Slomškovo* „Krščansko devišstvo“, *Dularjevega* „Slovenskega živinorejca“, *Čilenškove* „Naše škodljive rastline v podobi in besedi“, „Slovenske večernice za pouk in kratek čas“ in „Koledar za navadno leto 1895“. Odbor razpisuje tudi za leto 1894. dvesto gld. za šest krajsih izvirmih povestic, vsaki po 35 gld., ki obsezaj vsaj pol tiskane pōle, in sto in štiriideset gld. za štiri poučne spise razne vsebine, vsakemu po 35 gld. v obsegu pol tiskane pōle. Rokopisi naj se pošljejo društvenemu tajniku do dné 1. vélikega travna 1894. leta brez podpisanega imena; pisatelj naj svoje ime razločno zapiše na poseben zapečaten listič, v katerem naj zajedno naznani, ali želi rokopis, ako ne bode obdarovan ali vzprejet, nazaj ali ne. Prisojena darila se izplačajo na god sv. Mohorja dné 12. malega srpana 1894. leta.

Izvestja muzejskega društva. Peti sešitek tega znanstvenega lista obseza naslednje razprave: „Boji na Krajinah in zmaga pri Sisku pred 300 leti“, spisal po virih kranjskega deželnega arhiva *A. Koblur*; „Dva spomenika osvoboditve Dunaja v letu 1683.“, prvi stoji v Tlakah blizu Šmarija, drugi pa v Škofeljci; „Doneski k zgodovini dominikanskega samostana v Velesovem“, spisal *Fr. Pokorn*. Posneti so iz samostanskega